

Medlems **NYTT**

nr 2 1997

Riksförbundet Finska Krigsbarn

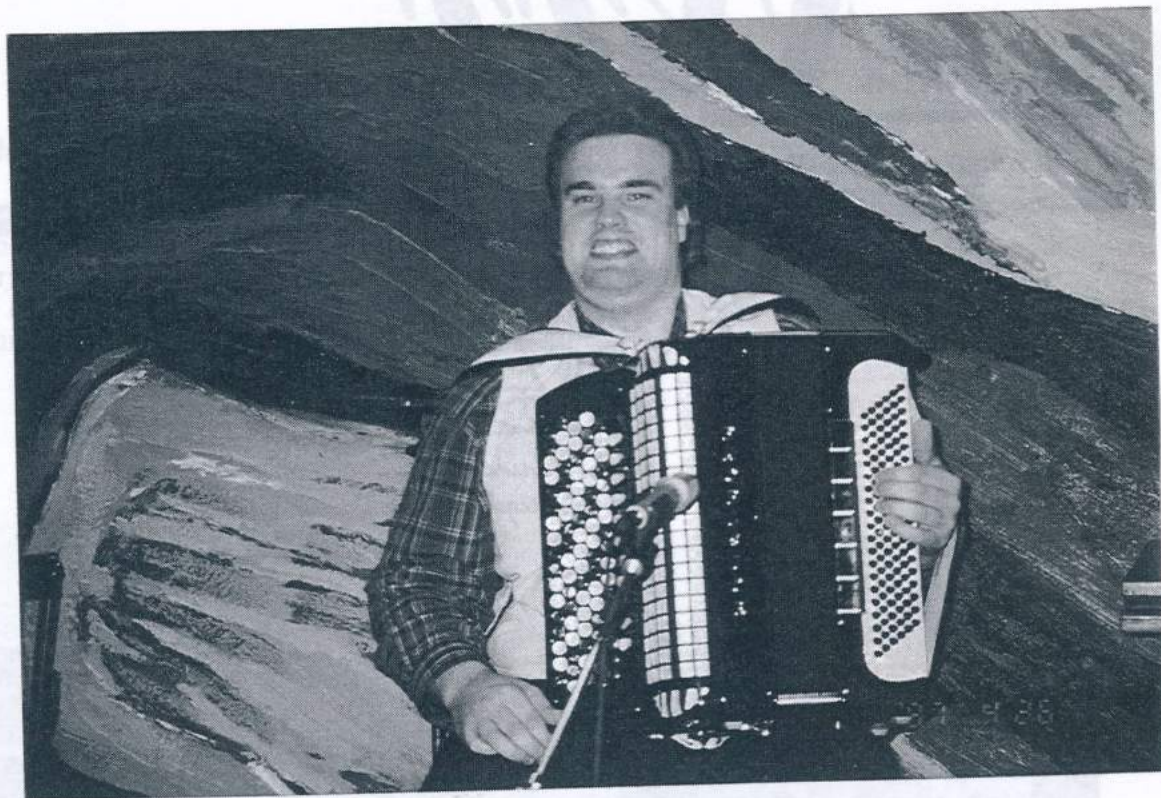
*Unga blåsare från Fryxellska skolan
förgyllde årsmötet i Västerås*

GLAD SOMMAR OCH SEMESTER

önskas MN:s läsare från

RFK:s styrelse och MN:s redaktion

Glimtar från årsmötet och 5-årsjubileet i Västerås 26-27 maj 1997

Dragspelsvirtuosen Jari Salminen.

Hedersgäster under invigningen var fr v landshövdingen i Västmanlands län Jan Rydh, Finlands ambassadör Heikki Talvitie och finländske försvarsattachén Heikki Hietanen. Längst t h applåderar Pertti Kavén.

Brev från ordföranden

Kära medlemmar!

Tack för det förtroende ni visat mig! Att vara ordförande för RFK är ett oerhört ansvarsfullt uppdrag. RFK är ju så viktigt och betydelsefullt för oss alla. Den enorma gemenskap vi känner är förunderlig. Trots de olika öden vi mötts av har vi ändå så mycket gemensamt.

Inför arbetet med RFK har jag stora ambitioner och även visioner: Här är några:

- Att förbättra förbundets ekonomi
- Att bli bättre på att tala om att vi finns för alla de "barn" som ännu inte kunnat eller orkat ta tag i de känslor och tankar vi bär på
- Att förbättra den inslagna vägen till samarbete mellan de nordiska länderna
- Att delge världen de erfarenheter vi har och att få de makthavande att lyssna på oss. Detta är kanske en vision, men nog ej helt omöjlig.
- Att se till att våra erfarenheter blir dokumenterade för våra barns och barnbarns skull samt att detta blir tillgängligt för forskning i framtiden

Vår strävan måste vara att uppfylla alla dessa mål. Det kommer att ta tid och vi kanske inte kan uppnå allt fullt ut. Men vi måste göra allt vi förmår och tillsammans kan vi nå långt.

Ta gärna kontakt med oss i styrelsen och ge oss tips och idéer för vårt arbete. Våra namn, adresser och telefonnummer hittar ni på annan plats i tidningen. Det är ju vi tillsammans som måste utföra arbetet.

Jag är stolt över det uppdrag ni gett mig och jag vill göra mitt bästa för vårt kära RFK!

Med hälsningar till er alla

Pirkko

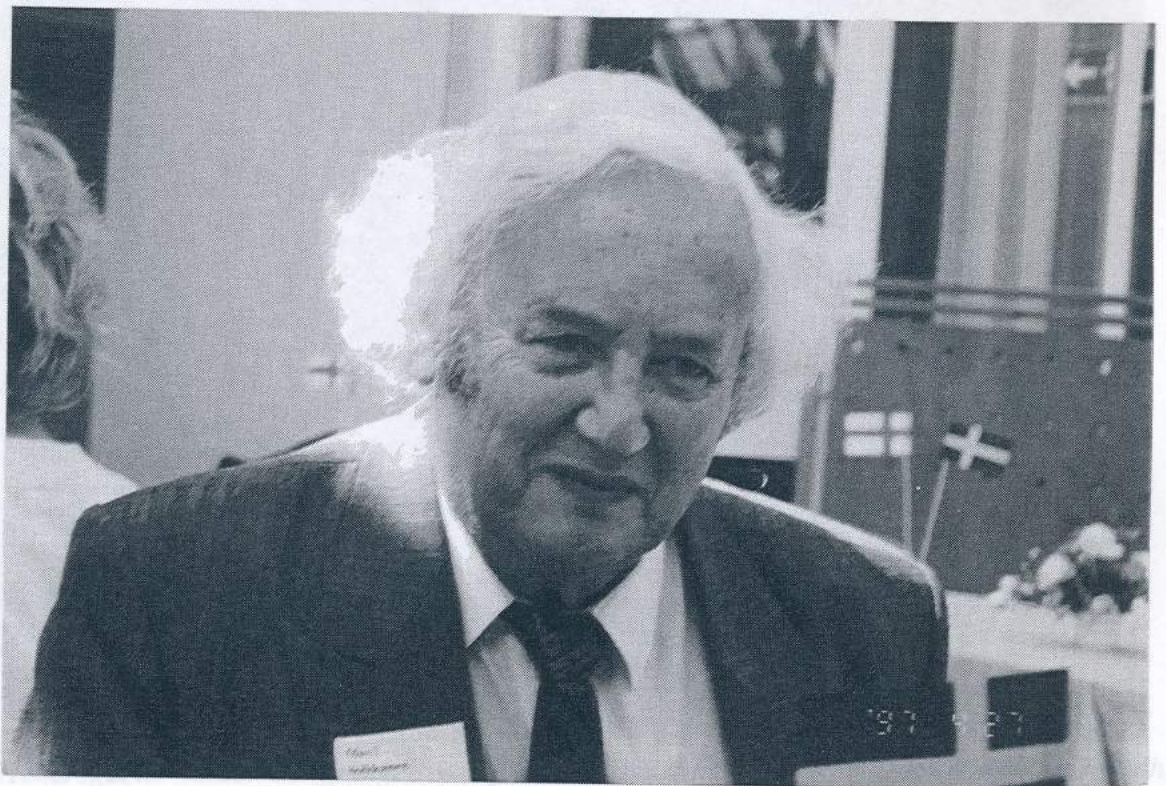
Pirkko Ahlin valdes till ny ordförande. Mer om årsmötet i Västerås i nästa nummer.

Glimtar från årsmötet och 5-årsjubileet i Västerås 26-27 maj 1997

Det var högt i tak på Hotell Edison bland alla gäster.

Föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige kan glädjas åt ett mycket lyckat och välbesökt årsmötesarrangemang. Mötet förgylldes av hedersgäster i en lång rad bl a Finlands representation och landshövdingen i Västmanlands län.

Olavi Soihkanen, ordförande för Krigsinvaliderna i Sverige, var inbjuden som hedersgäst.

Glimtar från årsmötet och 5-årsjubileet i Västerås 26-27 maj 1997

Aune Karlsson avgick som ordförande för RFK och avtackades med blommor.

Utförligt reportage från årsmötet kommer i MN nr 3 1997. Ni som har bilder att visa eller episoder att berätta, skicka in till redaktionen före den 20 augusti.

Veteraner. Några av dem som tog första steget till att bilda RFK, fr v Airi Heikkinen, Aune Karlsson, Sam Halonen-Norlin och hedersordf Eric Netz.

Olavi Räihä, skulptör, sångare och allt i allo under festligheterna, har skapat Krigsbarnsreliefen.

Pirkko Nordberg

DEN TRETTIONDE NOVEMBER 1939 kl 09.15

En frusen och kall norgonstund
kom och väckte mig, stal mina drömmar.
Min stad gäspande, glad och sund,
log och tänkte, det var visst en sommar...

En vemodig tystnad låg över min stad,
sista solstrålen fällde tårar.
En ljusblå himmel blev svart fasad,
full av silverfärgade fåglar.

Hotfulla, skrämmande, flög över stan,
släppte ned den svartklädda döden.
Sårad, blodig och svag, lik en döende svan,
sina vingar bred stan ut i nöden.

Den soliga dagen plötsligt försvann,
mörka skuggor tog plats i själen.
De skulle ge sår, som jag senare fann,
ordet trygghet blev kvar på vägen.

Sönderriven och trasig jag vandrade fram,
mot okända mål genom livet.
Som ett kolli jag kastades, nådde aldrig en hamn.
Du mitt barn, säj NEJ till kriget!

Det skadar och tär, det skiljer isär,
det förintetgör individen.
Tusen hjältegravar i minnet jag bär,
tusen ljudlösa röster i tiden.

Hjältegravarna droppar av blod än idag,
de tog sanningen med sig, vad har vi kvar?
Tusen namn, ristade med blodiga drag,
varför lär vi oss aldrig, av minnen vi har?

EN TÅGBEFÄLHAVARES MINNEN

I början av vinterkriget tjänstgjorde jag som underläkare på ett till krigssjukhus ombildat lasarett. En gråkall eftermiddag kom första sjuktåget till staden. En del av lasten fördes till annexsjukhuset, resten kördes till stadssjukhuset. Buss efter buss tömdes på sin dystra last av sårade unga män. Flertalet var bårpatienter med tysta, bleka ansikten, präglade av smärta och trötthet. De övriga stapplade längs den snötäckta gången mot lasarettets vidöppna dörr. Målmedvetet och energiskt arbetade personalen, enligt invand rutin, för att hjälpa de nyanlända. Men dock, detta var något nytt, detta var ej något sedvanligt. Denna samtida, stora mängd patienter redan initialt, fick mig onekligen att reflektera. Detta var endast början, ett okänt slut var dolt i fjärran. Allt förlöpte dock väl och mot kvällen var alla patienter väl omhändertagna. Något tidigare hade lasarettets chefsläkare underrättat mig, att jag enligt inkommet meddelande utnämnts till ny befälhavare på det idag anlända sjuktåget. Samtidigt lade han bort titlarna med mig, enär det var möjligt, att vi icke mera skulle återse varandra. Tro det, tänkte jag för mig själv, samtidigt som jag undrade vart min föregångare på tåget hade försvunnit. Men framför allt tyckte jag det var spännande. Jag befordrades till en ansvarsfull post och självständig befattning. Jag hade varken sett eller hört talas om sjuktåg. Som situationen var, måste jag på egen hand inhämta alla nödvändiga kunskaper och färdigheter från grunden. Jag packade min kappsäck, vandrade till bangården och fann min nya arbetsplats. När tågets förråd blivit fyllda med nya förnödenheter, avgick det i den mörknande natten mot sydost. Jag satt grubblande i djupa tankar i min sovvagnshytt, som var både sov- och vardagsrum samt expedition. Jag visste icke, vart vi var på väg (basstationen var obekant för mig). Jag kände ingen av personalen, ej heller kände jag till sammansättningen eller arbetsrutinerna på tåget. Det var sent och synbarligen låg alla i sina bäddar. Jag kände mig mycket ensam. Jag beslöt, att i morgon bittida systematiskt granska och memorera de i tåget fastställda tjänstgöringsdirektiven m m. Omsider avbröt sömnen den allt snabbare rullande tankekarusellen.

Morgongryningen belyste redan landskapet när tåget tvärstannade. Första flyganfallet. Högröstad uppståndelse följde. Alla störtade ut omedelbart. Som nybörjare hade jag klätt av mig till natten. Naturligtvis blev jag siste man ut och hamnade på fel sida om spåret. Där fanns vidsträckta åkrar, men även en stor lada. Flygplanet hade vänt och anföll med smattande maskingevär. Lyckligtvis hann jag gömma mig bakom ladan och planet försvann för gott. Strax därefter återvände alla till tåget. Då vi klarat oss helskinnade från anfallet fortsatte resan planenligt. Dagens tidigare flygväckning visade handgripligen på nödvändigheten att med det snaraste sätta mig in i enhetens tjänsteföreskrifter och även eventuella korrigeringar. Bland annat gav jag en stående order att när tåget med patientlast utsattes för flyganfall, skulle tjänstgörande personal stanna kvar på sin post för att vid behov hjälpa patienterna. Lokpersonalen ansåg sig vara skyddade på loket. Det fanns även skäl att lära känna de av oss begagnade lokomotivtyperna och även lära sig att vid behov kunna köra dem. Dessutom var det skäl att bekanta sig med krigstidens järnvägstrafik och sjuktågens position i densamma. Nödvändigt var även att kontrollera på vilka stationer det fanns tillgång till kol och på vilka endast ved för lokets behov. Likaledes var det viktigt att lära sig järnvägens trafikmärken och trafiknätets kommunikationer. Jag svarade även för enhetens ekonomi (över förväntan?) enär vi vid ett tillfälle fingo dagpenningen fördubblad – dock kortvarig fröjd.

Basstationen där tåget stod stationerat mellan tjänsteresorna var en obetydlig anhalt där det emellertid fanns tillräckligt långt sidospår. Endast på dylikt ställe kunde vårt över 60 axlar långa tåg stå parkerat utan att störa genomgående trafik. Omedelbart efter ankomsten dit anmälde jag mig till högkvarteret, vilket vi var direkt underställda. Vi hade ständig telefonjour. Efter erhållet uppdrag var vi avgångsklara inom en halvtimme. Denna tid var erforderlig för att höja ångtrycket i lokets panna till arbetsnivå. På basstationen hade personalen full rörelsefrihet i närområdet. Vid alarm kallades alla till tjänstgöring med lokets ångvissla.

Ett tjänstgörande sjuktåg var en komplicerad enhet. Det omfattade förutom loket även sovvagnar som var personalens "hem". Matsalsvagnen var försedd med flyttbara bord och bänkar och fungerade också som samlingslokal. I köksvagnen tillreddes personalens måltider och förtäringen åt patienterna. Maten var enkel men tillfyllest och god. Av praktiska skäl serverades patienterna te och smörgåsar. Deras måltider bars ut längs tåget i stora tvättkorgar. Trånga utrymmen i de slingrande vagnarna fordrade därför ofta ett gott balanssinne. Mat och övriga förnödenheter förvarades i en speciell förrådsvagn. Patienterna placerades i särskilda vagnar. De svårt sårade låg i bårvagnarna, som ursprungligen var III klass sittvagnar. I dessa hade bänkarna avlägsnats och i den utrymda platsen hängdes två bårar ovanpå varandra. De halvsvåra placerades i en III klass sovvagn och de gående patienterna i III klass sittvagnar. Det fanns även en normalutrustad operationsvagn, närmast avsedd för nödoperationer.

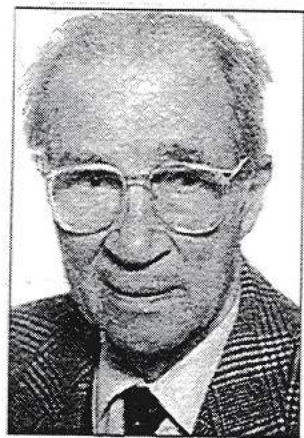
Vanligtvis förlöpte dessa transporter problemfritt enligt planerna. Personalen var liten; nio sjuksköterskor, nio lottor, nio soldater och underofficerare, sex järnvägare och tågchefhavaren. Tjänstgöringen var uppdelad i två skift. Vid inlastningen och urlastningen deltog hela personalen, så ock vid alarm. Var och en visste sin uppgift och gjorde sitt bästa. Arbetet flöt snabbt och effektivt. Så snart inlastningen var klar, avgick tåget till avsett sjukhus, som beordrats redan vid avfarten. Samtidigt påbörjade jag min patienttrond tillsammans med översköterskan. "Pojkarna" var belåtna med tillvaron då de fick äta och sova i lugn och ro i de varma vagnarna. Över huvud taget var humöret gott hos patienterna. Några nämnvärda behandlingsåtgärder under resan krävdes icke. Skador och benbrott var åtgärdade och inpaketerade. I varje bårvagn fanns det alltid en sköterska närvarande. I sittvagnarna fixade patienterna i allsköns samförstånd åt sig liggplatser på bänkar, hyllor eller golvet. "Pojkarna" var trötta och sömnen var god. I dessa vagnar tjänstgjorde en sanitets-soldat underställd en vakande sköterska.

En viktig del av mitt arbete under dessa resor var att bana väg åt vårt tåg i det överbelastade järnvägsnätet. När vi genomförde en patienttransport hade vi företräde framför alla andra tåg, fränsett brådsnkande ammunitionståg. Denna särbestämmelse var ingalunda alltid helt klar för alla järnvägstjänstemän. Därför var jag ibland tvungen att ingripa i trafiken, till exempel stoppa något snälltåg, för att snabbt komma fram. En annan krigstidens särbestämmelse tillät upp till trenne tåg att köra "varnade" samtidigt efter varandra mellan tvenne stationer. Kollisionsrisken var påtaglig, speciellt i mörker, enär lokets strålkastare avsiktligt var kraftigt avbländade. God tur och lokförarens skarpa ögon bevarade oss för olyckor.

En viktigt person i krigstidens tågtrafik var järnvägsofficeraren. En sådan tjänstgjorde på viktiga järnvägsknutpunkter. Genom hans förmedling fick jag snabbt erforderliga telefonförbindelser och behövliga upplysningar. Under vinterkriget hämtade vårt tåg patienter från fronten på Karelska näset. Därifrån transporterades de till hemmafrontens krigssjukhus i

mellersta och södra Finland. Inlastningen skedde bakom frontlinjen utom räckhåll för lätta vapen vid någon haltpunkt eller ibland direkt intill banvallen. Bårpatienterna bars från bussarna och lyftes genom en fönsterlucka in i bårvagnen. Gående patienter hjälptes upp i sittvagnarna. På grund av flygfaran skedde inlastningen snabbast möjligt. Likaså försökte vi komma iväg innan fullt dagsljus skapat förutsättningar för flyganfall. Resans mål var någon stad, ibland två närbelägna städer, med krigssjukhus. Chefläkaren på berörda lasarett hade redan då fått meddelande om tid för ankomst, antalet patienter och de olika patientgruppernas antal. I samarbete med mottagarna förflyttades patienterna från tåget till ambulanserna. Sedan kompletterades förråden och loket fick sin service. Vanligen stod uppvärmd bastu till vår personals förfogande. När vi förlustat oss nog med bastuns fröjder, styrdes kosan mot vår basstation.

Forts i nr 3/97.

Åke Appelgren

fyllde 85 år nu i maj. Medan han studerade till läkare kom kriget och avbröt hans studier. Han utnämndes till befälhavare på ett ambulanståg, som fraktade sårade från bland annat Karelska näset.

Under åren 1942–43 hade Appelgren ansvar för tågtransporterna av tusentals barn via Torneå till Sverige.

Efter kriget insjuknade Appelgren och sändes av militära myndigheter till Stockholm för specialistvård. Han kom att stanna i Sverige och 1957 blev han överläkare vid Nässjö lasarett.

Appelgren är mycket kulturintresserad och startade en teaterförening, vilket resulterade i byggandet av ett teaterhus i Nässjö. Han blåste också nytt liv i en konstförening och medverkade i en finsk antologi "Läkare i krig".

Appelgren har tilldelats Rotarys' utmärkelse Paul Harris Fellow och även Nordstjärneorden för sina insatser.

Pensionär blev Åke Appelgren först vid 70 år och formen håller han fortfarande med ordentliga långpromenader.

På RFK:s första årsmöte föreläste han om förhållandena i Finland under krigstiden.

Ingrid Andersson

är pensionerad distriktssköterska och bor i Umeå. Hon är 84 år och mycket vital, medverkar ofta i tidskriften Skrivlustan som ges ut av Umenejdens skrivareförening.

Denna text sändes ursprungligen in som bidrag till den tidskriften, men texten passade så bra för MN och dess läsare att vi publicerar den här.

Det är alltid intressant att få läsa om upplevelser "från det andra hållet", dvs från dem som tog emot oss, som skötte oss vid transporterna, på karantäner och sjukhus.

Ingrid Andersson

MINNE FRÅN FINSKA VINTERKRIGET

Mina minnen från finska vinterkriget är diffusa, förutom min tjänstgöring. Jag gick mitt andra år som sjuksköterskeelev på Jönköpings lasarett och vi hade som en värld för oss. Min placering hösten -39 var en medicinavdelning med rätt stor barnsal. Jag minns att vi följde med ambulansen ner till centralstationen och tog hand om barn som skulle läggas in på sjukhuset. Det var en bedrövlig syn. Flera hundra barn med en grå lapp hängande på bröstet där det stod namn, adress och nummer. Jag kommer ihåg alla stora ängsliga barnaögon. Barnen höll krampaktigt i varandra, kanske syskon eller kompis från samma gata eller samhälle eller by. Det var ängslan och ångest och ingen av dem förstod språket.

En gång fick jag i mina armar en liten pojke, kanske 7-8 månader. Han var helt omlindad med militärbindor. Hela hans kropp var full av sår och eksem. På lappen stod det att han hette Raimo, övriga uppgifter fanns i journalen, men för mig blev han endast Raimo. Han kom på min lott och trots allt besvärligt och all smärta så växte det fram ett innerligt förhållande mellan oss. Tidigt om morgonen gick jag för att ta extra tid med honom och jag gjorde likadant om aftonen.

Omläggningarna var svåra, att få honom ren från den grå ullen från militärbindorna var en plågsam procedur. Jag minns att jag satt med en pincett och plockade rent en liten bit varje dag. Vi hade helt andra behandlingar då än nu och för att de ej skulle riva sig band vi armar och ben i sängspjälorna. Efter några månader blev Raimo bra och jag pysslade om honom och bar omkring honom när jag hade tid. Han belönade mig med sitt gurglande skratt och små ljud och han höll hårt om min hals med sina rätt kraftiga armar.

Efter ett halvår eller något längre var han helt läkt från sitt eksem, men varje kväll när jag satt hos honom en stund blev han inte lugn förrän jag band hans händer och fötter i sängribborna, han trivdes med det fast det ej behövdes. När han sedan skulle skrivas ut så tog en av underläkarna och hans fru hand om Raimo.

Jag gick en dag genom sjukhusparken och fick se Raimo och hans nya mamma. Han fick se mig och då kunde han gå och på stapplande steg kom han emot mig med sitt gurglande skratt och tjut. Vi kramade om varandra hårt. Hans nya mamma kom fram och sa: "Jag vet att Raimo är så fäst vid lilla Syster, men nu måste han lära känna oss så sök inte upp honom mer." Jag gick gråtande därifrån, och sökte honom aldrig mer. Men jag älskade honom mycket och Raimo har följt mig genom livet.

Man kan nog diskutera om denna väldiga förflyttning av de finska barnen var nödvändig eller rent av felaktig. Det fanns i Sverige år 1944 70.000 finska barn. Jag undrar om det inte varit bättre om de fått stanna i sitt hemland och hos de sina. Det måste väl funnits platser i Finland där inte kriget rasade. Kanske det hade varit klokt att ge landet ekonomiskt stöd och hjälp för det ändamålet. Jag tror att många finska barn tappade bort sina rötter och sina anhöriga. De blev splittrade människor som inte hade någon hemort. Deras liv blev ett ingenmansland. Barn behöver så mycket mer än mat och kläder.

Men intentionen från Sveriges sida var alltigenom god.

Marjatta Balgård

>> SVIT FÖR VINDMÄRKTA >>

Bind
och binds samman
en väv
som kartlägger
min tillhörighet
Trådarna i väven
är impulser
underströmmar
som går
mellan andras
hjärnor och hjärtan
och når
mitt slumrande fält
Dessa trådar
som väcker mig
till livet

Vi vindsmänniskor
med övervåning
och undervåning
där vi tvingas leva
i mittens vanliga
vardagsrum

En annan verklighet
än min
alltid en annan
som mött mig

Ni ber mig beskriva
men en verklighet
som inte finns
låter sig inte
beskrivas
Jag berättar ibland
men berättelsen
är lika rotlös
som jag

I medvetandet
är dessa områden
inte kartlagda
eftersom de inte är
kartlagda hos mig
De vilar i ett tomrum
oåtkomliga
har de varit

Och vad ska jag säga
nu när beskrivningen
är möjlig

Vem är beskrivaren?

Jag

Vilket jag?

Jag ska leta efter mig
i det förlorade

Så blir tomheten basen och
roten

Ur tomheten kan
intet födas?

Så får vi föda
från det som är
föreنا tomheten
med det kommande

Ur detta blir
någoting ovanligt:
en ny sorts växt
Ingen mutation
eller korsning
utan en ny art
att skriva in i naturläran
Hur ska de nya
kronbladen bäras
ska de kunna bäras?

Jag vädjar
till er fantasi
medkänslan räcker inte
eftersom min egen
inte räckt

Inte någonsin förr
har världen haft
dessa mekaniserade krig
inte någonsin
har sjuttiotusen barn
förflyttats per tåg
båt och flyg
från den ena dagen
till den andra
till ett okänt land
som ensam individ
för att sedan återförflyttas
till ett lika okänt land

En vuxen reser
mellan orter
Så inte ett barn
barnets resa är lång
som mellan olika liv

Ansvar att förena dessa
blev vårt individuella
Det blev ett straff
som utmättes
för att jag var jag
Straffet blev
på livstid
och det heter
olikheten
ensamstående

Men inte är du
förskjuten nu
säger ni
Jo, säger jag
jag kan berätta
hur det går till
Man säger
att jag är oförlöst
och menar därmed
att jag har
samma möjligheter
som andra
Man säger:
du lägger på mig
ett ansvar
det är ditt eget
och går

Jag sviks
igen
och igen

Ingen vet
varken du eller jag
att vi framför oss
och bakom oss
har ett barn
som berövades
alla sina tillhörigheter
hem
far
mor
syskon
land
och sitt eget språk
därmed sitt eget uttryck
därmed all sin förankring
Nu vet jag att
detta barn är jag
Jag ser konturer
Har fått en historia
inskriven
i mitt medvetande

Varför accepterar du
inte dig själv
har man frågat

Det jag skulle acceptera
var inte mig
utan mig i er spegel
kontakten var ensidig
Det jag såg i spegeln var er
men min bild fanns inte där
den var gömd
i mitt minne
någonstans
och det minnet kunde
inte spegla sig
för det glaset
var inte uppfunnet
och ingen ville ta patent
på uppfinningen
jag kunde ha gjort
kort sagt:
ingen marknad
efter den marknad
som var
och som alla förtränger

Man ville se en enda sak
och det var den goda

Man lärde mig
att allt var gott
och mina minnen
sin egen orsak
Jag ensam är jag
svängande i en tom rymd
utan lagsammanhang
En död stjärna
i världsrymden
med kometens svans
som skrift

Sådant blev
universum
och jag borrade in
mitt huvud i jorden
i en mull
där jag lyssnade till fröna
och frågade dem ständigt:
hur gror ni?
Vad gör ni om våren
svara mig!

Men själva våren teg
med sin hemlighet
En utdöd planet
är dött stoff
och mitt liv blev
begravningsriter
Därför öppnade jag
dialog med döden
som var den enda
jag inte behövde frukta

Nu har man
öppnat en dörr
som jag kan
återträda genom
till marker
där jag minns
att jag en gång var

Jag återkommer
med mitt frö
från världsrymden
ett stoftkorn
som slår rot
i den mull
min näsa borrade sig in i
Skriv in i biologin:
en ny arts uppkomst

Med den medvetenheten
återtar jag minnenas
mark och föds
Stryk ut det gamla
ur längderna
namnet förvirrar

Vid min födelse
såg jag
dig och
dig
och dig
som bar
den gemensamma
stämpeln
Vattenstämpeln
osynlig för alla
utom för dem
som höll papperet mot ljuset
Ingen höll papperet mot
ljuset

Det ljuset
ville inte låta avslöja sig
förrän historiebokens
blad kunde vändas

Så är mitt liv
tomma ark
och jag går från papyrus
till papper
från svart bläck
till tryckta blad
Ett tryck
där vindskamrarna möts
och avslöjar sin
länge dolda hemlighet

Bara jag har hört
hur hemligheten skrikit
tyst
Jag har levat
med rösten ekande
som ett underplan
som borde varit
ett vindsrum

Två stämplar har jag:
den osynliga
och den synliga
båda liknar de tjuvar

Vi bestals våra rötter
rotlösa
har vi existerat
Jag sätter mig i ett
vattenfyllt glas
och väntar
tills plantan kan sättas
i en kruka med jord

Jag ska vattna mina
blommor varje dag
påminn mig om det!
Ett minne är bestående
och det heter
aldrig mer!
Inom mig ska
den kunskapen stanna

Jag är den vita blodkroppen
den är min identifikation
min pennas skrift
och penselskriften
båda nya

Ett liv har fötts
men inte ur modersskötet
En evolution har skett
men ur tomheten

Ett barn äger världen
den är en undersökning
Vi skriver in i historien
att vi berövades
entydigheten

Där möts vi idag
på dessa barrikader
Vår väg dit
var lång
och endast vår egen skrift
visar verkligheten
rakt upp i ansiktet
Sonen intar verkligheten
och äntligen är jag
tom och fylld
som barnet
Så vem var förloraren
Och vem vinnaren

Det är det nya
som är vinnaren
alltid
och gräset
gräset
jämte den nya arten
den övervintrande

Den nya lagen:
kometens svans
som landar mjukt
eller vrider den sig
flera varv
kring sig själv
och bildar en ny planet
där liv ska födas

Givetvis
att liv ska födas
alltid

Tuulikki Stenroos

EGOISM I BÖRJAN AV JUNI

stugorna håller andan
innan stormningen

förtorkade flugor
i fönsterkarmen
dammigt fjolårsgräs
stenar
snäckor

ännu inte
våta baddräcker
cyklar
fullastade av strandprylar
bullar saft
inga barn
att motvilligt
fösas in om kvällen

inga spår
utom mina
över dynerna
stranden
konvaljestället

jag går varligt
sommaren sover ännu

allt är mitt
min enda önskan:
att få ha detta
för mig själv
ännu en stund...

"Jag undrade länge över hur mamma kunde skicka iväg mig några dagar före julafton, Mamma har inte velat svara på frågan men jag har förstått att allt skedde brådstörtat..."

Under andra världskriget evakuerades 70.000 finska barn till Sverige. De lämnade en tillvaro med bombningar, svält och otrygga familjesituationer. Men att skiljas från sin familj och hamna i en ny familj i Sverige med ett annat språk, blev för en hel del barn en traumatisk upplevelse. Krigsminnena levde kvar i Sverige. Särskilt gällde det bombningarna.

"Gamla mödrar i Finland minns bombningarna som om de var igår. En satt mot alla regler kvar i bostaden under bombningarna för att hennes lilla barn var dödssjukt. Varje gång hon skickade ner den fyraåriga systern ensam ner för källartrappan trodde hon att de skildes för alltid"

I pjäsen Månskensbarnet berättar Kim Procopé historien om Pirkko. Hon hör till alla dem, som efter kriget kom att återvända, men ungefär var tionde barn blev kvar i Sverige, som fosterbarn eller adopterad. Livslånga band knöts i många fall mellan Sverige och Finland, men återvändande barn kunde mötas av total oförståelse, hån och stryk när de hade glömt finskan.

Lästips: Annu Edvardsen: *Det får inte hända igen* och Sinikka Ortmark Almgren: *Du som haver barnen kär*. Citaten ovan är hämtade från Dagens Nyheters artikel *Verkligheten blev hård för Finlands barn* (DN 24.12 1989)

Preliminärt program

Höstträff i Karlstad

med pjäsen Månskensbarnet av Kim Procopé

Den 20 september 1997

Plats: Gjuteriet, Karlstad

Kl. 16.30 samling med em. kaffe Café Gjuteriet

Kl. 17.30 Månskensbarnet teaterföreställning

Kl. 19.00 ca Samkväm med måltid och samtal med skådespelarna

Mer information genom
Pirkko Ahlin tel. 054-15 86 38

PROGRAMBLAD

MÅNSKENSBARNET

av Kim Procopé

I rollerna:

Pirko Sofia Andrén

Finska mamman Maud Särberg

Fru Svensson

Man

Finska pappan Lennart Wetmark

Herr Svensson

Flicka 1

Flicka 2 Anna Hansson

Karin

Mormor Kerstin Gevert

Röda Kors syster

Man Göran Karlsson

Svenska pappan

Svenska mamman Mari-Anne Andrén

Regi: Ilga Jaunzems

Ljus: Urban Norlander

Ett särskilt tack till Auli Sundqvist

Rapport från "Vårträff" i Värmland

Lördagen 12 april träffades vi, 14 värmlänningar, hos Alte och Leila Koskell i deras mysiga ateljé invid Alsters kyrka utanför Karlstad.

Vi var ett glatt gäng som träffades. Eftersom det var länge sedan hade vi mycket att prata med varandra om. Ett par nya medlemmar var med och vi hälsar dem hjärtligt välkomna! Vi har förresten blivit 5 fler i Värmland bara under våren! Till vår stora glädje deltog också Birgit och Bertil Meurell från Karlskoga, vilka vid ett möte i januari 1994 utsågs som hedersmedlemmar i Värmland. Birgit, som vid mötet -94, så intressant och gripande berättade om sitt arbete på Tjärnans barnhem, där finska krigsbarn bodde i början av 40-talet och Bertil, som vid samma tillfälle berättade om sina upplevelser som observatör i norra Finland under kriget. Det var ett kärt återseende.

Dessutom deltog Pirjo Viskari, finskspråkig stiftsadjunkt i Karlstads domkyrkoförsamling. Hon inbjöd oss till en Veterandag i Karlskoga den 27 april, med deltagare från finska föreningar, krigsveteraner, lottor, krigsbarn och svenska frivilliga. Det vore intressant att få en rapport från denna Veterandag. Vi blev även inbjudna till en högtid i Norrstrandskyrkan, Karlstad, söndagen den 11 maj med inledande tvåspråkig gudstjänst och därefter en konsert med 90 finska körsångare. Det blir säkert en fin upplevelse.

Dagen avslutades med något mycket tänkvärt. Fyra stycken av oss såg en teaterpjäs "Månskensbarnet" skriven av Kim Procopé. Det var en upplevelse! Pjäsen handlar om oss - om flickan Pirko, som skickas till Sverige och om de svårigheter hon och hennes familjer möter och - ja, det vi känner igen från våra egna upplevelser.

Pjäsen spelades av en amatörteatergrupp (mycket skicklig) här i Karlstad. Denna grupp är nu vidtalad att sätta upp pjäsen i höst, då vi inbjuder till en höstträff i Karlstad den 20 september.

Tack Alte och Leila för att vi än en gång fick hålla till i er ateljé och tack ni som såg till att vi fick gott kaffe!

En glad sommar önskar jag er alla!

Hälsningar

Pirko Ahlén

Finska
krigsbarns-
för

SJÄR RÄTTE I FINKLÄNNINGAR

STALIN
TATUR

NYTT FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Vi är några i *Stockholm* som har startat en

LITTERATURGRUPP

Vi samtalar om finsk litteratur och läser
dikter.

Om du vill vara med så ring till:

Soile tel. 08-30 63 15 eller
Tuulikki tel. 08-783 00 89

Två krigsbarn har nu slutat som landshövdingar i Finland, Pirkko Työläjärvä i Åbo och Björneborgs län och Tom Westergård i Vasa län. De slutar samtidigt, ty länsindelningen i Finland har ändrats genom riksdagsbeslut, länen blir färre och större och nya kvinnor och män träder till på alla ställen utom två + Åland, som inte förändras.

*Med hälsningar från Stig Appelgren
Rönninge*

NYTT FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Är du möjligen intresserad av att veta var
Riksmötet ska arrangeras nästa år?
Nu kan vi ge ett svar: i Kungälv!
Nordiska Folkhögskolan välkomnar oss
helgen 9-10 maj 1998

Det blir alltså något av en repris av 1996 års lyckade riktsmöte. Denna gång blir det ett samarrangemang mellan föreningarna i Trestad och Göteborg, som redan har ett bra fungerande samarbete.

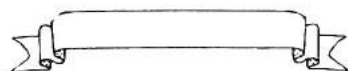
Detta innebär att det planerade krigsbarnsseminariet i Kungälv i höst (11-12 oktober) *utgår*. De föreläsare vi redan kontaktat hoppas vi ställer upp i maj i stället. Riksmötet är alltså redan en bra bit på väg när det gäller planeringen av programmet.

Om allt går som vi hoppas kommer det att bli mycket intressanta och omväxlande programpunkter, med föreläsare från tre länder.

Hjärtligt välkomna allesammans!

Kai Rosnell, ordf Göteborgsföreningen

Raimo Lundgren, ordf Trestadsföreningen

Raimo Berglund, ordförande i föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige, och hans styrelse kan känna sig stolta och nöjda över det lyckade arrangemanget i Västerås 1997.

NORDISKT KRIGSBARNSEMINARIUM 29-30 AUGUSTI 1997

ARCTIA HOTELL MARINA - SLOTTSGATAN 32 ÅBO
SEMINARIETS TEMA: I DAG OCH FRAMTIDEN

FREDAG 29/8

Logi och registrering kl 10.00

Välkomstkaffe

12.30 Seminariet öppnas

Åbonejdens krigsbarn - Rainer Tuuli, Landskapssångarna, Kringsbarnen i Åbo och Björneborgs län, Åbo stads hälsning, Åbosamfundets hälsning, Föreningen Norden, Deltagarnas hälsningar (ca 3 min)

13.30 Alla barn är krigsbarn - Åbo universitet - Timo Soikkanen

14.00 Högtidstal - Olavi Koivukangas

14.30 Sveriges humanitära hjälp under andra världskriget och under efterkrigsåren Åbo stad - Cay Sevön

15.00 Kaffepaus

16.00 Grundandet av Riksföreningen - Helsingfors krigsbarn - Pertti Kavén

16.30 Pojkarnas arbetserfarenheter som krigsbarn och i hemlandet Helsingfors krigsbarn - Pentti Knuutinen

17.00 Resan till och livet i barnhemmen - Rea Renwall och Vieno Auve

17.45 Dagens program avslutas

19.30 Samkväm - Supé

LÖRDAG 30/8

10.00 Ekumenisk gudstjänst i ortodoxa kyrkan prosten Viktor Turhanen och pastor Martti Hirvonen

11.30 Krigsbarnen nu och i framtiden

Mannerheims Barnskyddsförening

Avslutning på Hotell Marina - Lätt lunch

Rummen lämnas, bagaget förvaras i dagrummet

13.00 Guidad sightseeing på finska och svenska (ca två tim.)

16.00 Middag på krigstidsvis - Förhandsanmälan - 50 fmk

ANMÄLAN

Bör återsändas senast den 127 1997 till:

Pirkko Tähkäpää, Pulmussuonkatu 68, SF-20360 Turku, tel. 02-2385774

Deltagarens namn, adress och tel.: _____

Make eller annat sällskap: _____

Ankomst- och avresedag: _____

Priser:	en natt	500 fmk
	två nätter	715 fmk
	fredagens middag	230 fmk
	deltagande endast i seminarium	100 fmk
	deltagande vid krigstidens middag	50 fmk

Betalning: (kan också ske vid ankomsten till Marina Hotell) Meddela vid anmälan om speciell mat önskas!
PSP 800010-79357043 - Turun Sotalapset

Hjärtligt välkomna
Sirikka Miettinen, sekr.

VYKORT

à 5 kr/st eller 20 kr/5 st

kan beställas hos:

Pirkko Ahlin
John Ericssonsgatan 55
652 19 Karlstad
Tel. 054-158638

TIDIGARE NUMMER AV MN

à 5 kr/st

kan beställas hos:

Aune Karlsson
Törnrosavägen 5
771 55 Ludvika
Tel. 0240-15407

RFK:s styrelse

Pirkko Ahlin, ordf	John Ericssonsgatan 55, 652 19 Karlstad	054-158638
Raimo Lundgren	Vallmovägen 1 C, 461 43 Trollhättan	0520-481859
Gunnel Johansson, sekr	Eddagatan 4, 723 55 Västerås	021-22058
Marjaana Hansson	Flintbacken 8 4tr, 118 42 Stockholm	08-842213
Marja Hellstenius	Tibble 156, 793 36 Leksand	0247-34649
Pentti Käppi	Sjögången 30, 42171 V Frölunda	031-291688
Kosti Markkanen	Ribetuatorp, 297 94 Degeberga	044-352077

Kassör

Gunnel Nordström, kassör	Fajansvägen 102, 238 40 Oxie	040-545696
--------------------------	------------------------------	------------

Revisorer

Birger Hansson	Flintbacken 8 4tr, 118 42 Stockholm	08-842213
Reino Heino	Sanderängsgatan 34, 811 31 Sandviken	026-250319

Valberedning för 1998

Aune Karlsson, sammankallande	Törnrosavägen 5, 771 55 Ludvika	0240-15407
Ella Johansson	Ålegårdsgatan 201, 431 50 Mölndal	031-276081
Gunnar Sältin	Odengatan 47 IV, 113 51 Stockholm	08-6731869
Edith Juhlin	N Floragatan 29 A, 72461 Västerås	021-143131
Gunnel Nordström	Fajansvägen 102, 238 40 Oxie	040-545696

Namn och adresser till lokalföreningar i Sverige, Finland och Danmark

Göteborgsföreningen Finska Krigsbarn c/o Kaj Rosnell	Anekdotgatan 3, 422 41 Hisings Backa	031-512552
Föreningen Finska Krigsbarn i Norr (ej ansluten till Riksförbundet)		
Ordf Majja-Liisa Hedgren	Älgvägen 61, 891 43 Örnsköldsvik	0660-42131
Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn		
Ordf Marjaana Hansson	Flintbacken 8 4tr, 118 42 Stockholm	08-842213
Trestadsföreningen Finska Krigsbarn		
Ordf Raimo Lundgren	Ekholmogatan 14, 461 39 Trollhättan	0520-481859
Skåneföreningen Finska Krigsbarn		
Ordf Kosti Markkanen	Ribetuatorp, 297 94 Degerberga	
Föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige		
Ordf Raimo Berglund	Välljärnsgratan 240, 724 73 Västerås	021-354507
Lokalföreningen Finska Krigsbarn Gävle-Dala		
Ordf Eila Damm	Råbackavägen 6, 810 10 Torsåker	0290-85109
Finska Krigsbarn Vätternbygden (ej ansluten till Riksförbundet)		
Ordf Väinö Bistsjö	Box 115, 520 40 Floby	0515-41223

Suomalaislapset Tanskassa-yhdistys, "Finnebarn i Danmark"

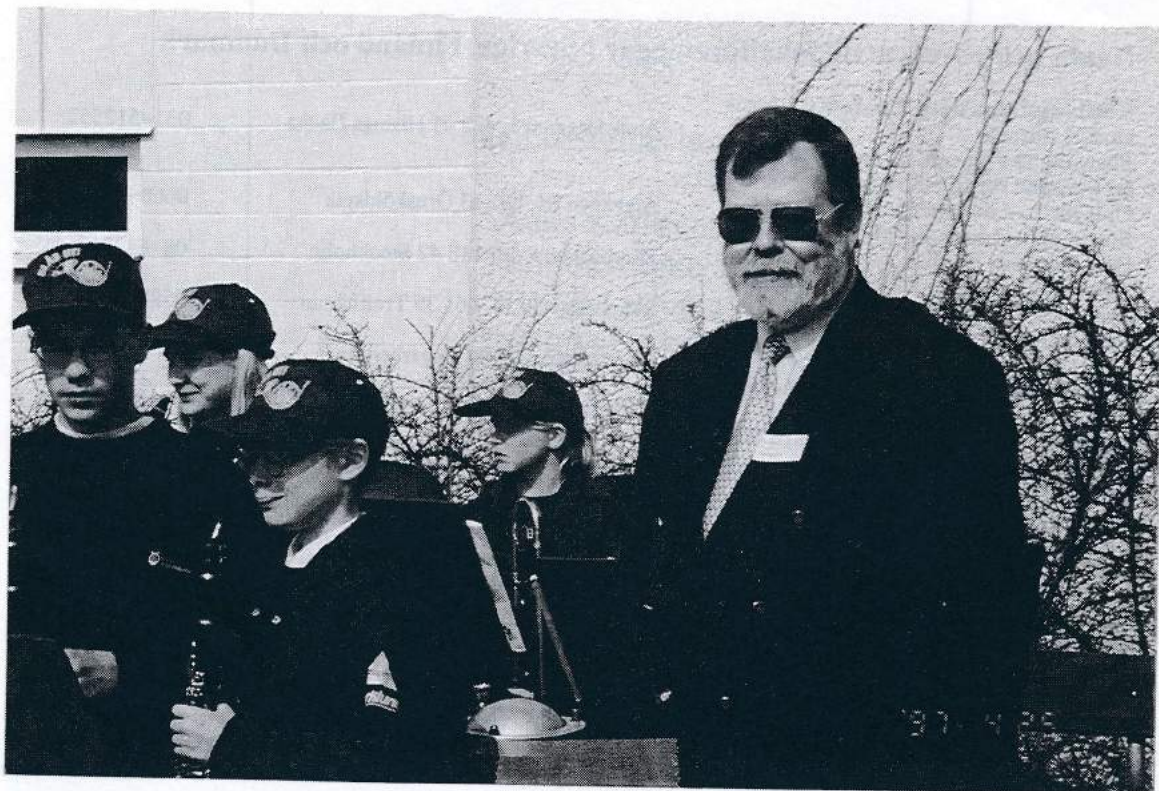
Ordf Kaj J Schmidt	P A Madvigsvej 17, DK-6100 Haderslev, Danmark	
Kemin Seudun Sotalapset		
Ordf Olavi Aaltonen	Kankaantie 4, SF-94830 Kemi, Finland	009358-9698-221370
Helsingforsnejdens Krigsbarn		
Ordf Pertti Kavén	Kaartotie 27, SF-04430 Järvenpää	009358-90-2711402
Lahtiföreningen, Lahden Seudun Sotalapset		
Ordf Teuvo Halme	Puotinkatu 2 C 21, SF-15700 Lahti	009358-918-7531361
Föreningen i Mellersta Finland		
Ordf Pauli Lampinen	Kauppakatu 12 B 45, SF-40100 Jyväskylä	
Björneborgsföreningen, Porin Sotalapset		
Ordf Jaakko Nurmi	Olkitie 10, SF-28360 Pori	009358-939-6350717
Österbottens Krigsbarnsförening		
Ordf Rita Lahti	Tegelbruksgatan 23 B, SF-65100 Vasa	009358-6-3122875
Villmansstrandföreningen		
Ordf Pekka Koskimies	Niemikatu 4 B, SF-53920 Lappeenranta	
Pieksämäkiföreningen		
Ordf Risto Vasara	Viertolantie 6, SF-76850 Naarajärvi	
Uleåborgföreningen		
Ordf Pekka Parpala	Koskitie 15 A 1, SF-90500 Oulu	

Avs: RFK
c/o Aune Karlsson
Törnrosavägen 5
771 55 Ludvika

B FÖRENINGSG- BREV

Redaktionen

Pirkko Ahlin, ansv. utg.
Aune Karlsson, redaktör, adress ovan, tel. 0240-15407
Marjatta Balgård, layout, Nydalav 4 D, 903 38 Umeå
Kai Rosnell, Anekdotv 3, 422 41 Hisings-Backa
Gunnar Sältin, Odengatan 47 IV, 113 51 Stockholm

Manusstopp

Om Du eller Din förening vill ha med något i nästa MN måste det vara redaktionen tillhanda senast 20 augusti.
Skicka foton! Insänt material återsänds om adresserat och frimärkt kuvert bifogas.
Fotograf för årsmötesbilderna har varit Gunnar Sältin, som ni ser på bilden ovan med blåsarna.